

Said Nursi, The Times gazetesinde

ESKİDEN beri Time dergisi muhabirinin Bediüzzaman Said Nursî ile 5 Ocak 1960 tarihinde bir röportaj yaptığını duyuyor, okuyoruz.

Acaba neler konuştular? Üstad, muhabire neler anlattı? Röportajda ağabeylerden kimler vardı? Bu konuları devamlı merak ediyorduk.

Son zamanlarda Bediüzzaman Said Nursî'nin ölümünden 60 gün öncesinin gazete manşetlerini okumakla beraber, Time dergisinin Üstad ile olan röportajı merakımıza merak kattı.

“Acaba Time dergisinin arşivlerinden bu röportajı bulabilir miyiz?” diyerek, bilgisayarımızın başına geçtik.

Önce Time dergisi arşivlerini araştırdık. Üstad ile alakalı bir yazı bulamadık. “Acaba bir hata mı var?” derken, aklımıza dünyaca ünlü “The Times” ve “New York Times” gazeteleri geldi.

Evet...

The Times gazetesinin arşivlerinde Said Nursî ile alakalı yazılara rastladık.

Tarih: 12 Ocak 1960.

Konu: Muhalefet lideri İnönü, Başbakan Menderes'i dinî siyasete alet etmekle suçluyor.

Times'tan okuyoruz: “Fanatik Nur tarikatının yaşlı öncüsü, tüm Türkiye'yi kapsayan bir geziye çıkıyor, Ankara ve İstanbul'a uğruyor. Tarikatın 600 bin üyesi olduğu belirtiliyor ve muhalefet çekinmeden açıklıyor: “Said Nursi Demokrat Parti'ye 600 bin oy muhafaza ediyor.”

Menderes ise bu suçlamayı red ediyor, bunun bir “iftira” olduğunu ifade ediyor. İnönü'yü bunu ispat etmeye veya bu sözünü geri çekmeye davet ediyor. İnönü ise buna henüz cevap vermemiş. Ancak Menderes'in seçim turuna benzeyen güney Türkiye seyahatine rastlayan günlerde, “Said Nursî'nin niye böyle bir seyahate çıktığını” soruyor. Time gazetesi, 12 Ocak'ta bunları yazıyor. Yazının sonu ise çok enteresan: “Dışişleri'nden öğrendiğimiz kaynaklara göre, Türkiye'de ilk defa Vatikan ile diplomatik ilişkilere girmeye karar verilmiştir.” Kaynaklara göre Times muhabiri, 5 Ocak 1960 tarihinde Üstad ile görüşmüş. 12 Ocak tarihli gazetede ise yukarıdakiler yazıyor.

Acaba Üstad Vatikan'a gönderdiği eserlerden bahsetti mi? Acaba muhabir Türkiye-Vatikan ilişkilerini Üstad'tan ilham alarak mı öğrendi? Bu röportajın yaşayan şahitleri var mı?

Devam ediyoruz Times arşivlerini karıştırmaya. Tarih 24 Mart 1960. Ölüm haberlerine bakıyoruz.

Said Nursî'nin vefat haberi:

“Said Nursî, fanatik Müslüman Nur tarikatının yaşlı lideri, Türkiye'nin güney-doğu ili Urfa'da vefat etmiştir.

Said Nursî ünlü ve renkli şahsiyeti ve Atatürk'ün ölümünden sonraki esrarengiz dinî tepkinin sembolü idi. Hiçbir yere gitmezdi, ancak büyük bir yeşil şemsiye altında talebelerinin etrafında hareket ederdi. Son günlerde yıllarca bulunduğu Isparta'dan yola çıkarak Ankara ve İstanbul'a bir seyahat düzenlemiştir. Muhalefet ise bu gezinin, Demokrat Parti tarafından seçim malzemesi olarak kullanıldığını belirtmekte. Başbakan Menderes ise bu suçlamaları red etmekte.

Kürt asıllı Nursî'nin 1 milyona yakın takipçisi olduğu belirtilmekte ve polis tarafından toplanan birçok dinî kitapları olduğu bilinmekte.”

Anlaşılan Said Nursî'nin hem yıllarca bulunduğu Isparta'dan çıkması hem de bulunduğu yerden Türkiye'deki dini tepkinin öncü olması Times muhabirinin ilgisini çekmiş.

Son olarak Times arşivlerinde 1 Ocak 1961 tarihli bir yazıya rastlıyoruz:

“Türk tarikat mensupları yakalandı”

Okuyoruz: “Çoğu genç, 14 Nur tarikatı mensubu İstanbul'da yakalandı. Suçları ise seküler Türkiye'de kapalı kapılar arkasında dinî törenler yapmaları. Diğer 12 zanlı ise sorgulandıktan sonra serbest bırakıldı. Nur tarikatı son yıllarda aktiftir, bilhassa Menderes döneminde hükümet tarafından köylüleri etkilemekle kullanılmakla suçlanmakta.

“Tarikat halifeliği tekrar ihyayı müdafaa etmekte. Son yıllarda 143 tarikat eseri toplandı, suçlular ise seküler kanunlara hareket suçuyla 7 yıla kadar hapis ile cezalandırıldı.”

İşte Times gazetesinde Said Nursî ve Nurcular ile alakalı yazılanlar. Anlaşılan o ki Times muhabiri ne kadar Said Nursî'yi merak ettiyse de, Türkiye'deki Üstad'a olan menfi basından daha fazla etkilenmiş.

Acaba Avrupa ve yabancı basında Üstad ve Risâle-i Nurlar ile alâkalı daha neler var? Bu da ayrı bir araştırma konusu olabilir. Meraklılara duyurulur.

Yeni Asya